

Lägesrapportering 2015-03-31

Bidrag till Norsk institutt for naturforskning (NINA) för arbete inom Skandinaviska björnprojektet säsong 2014 (NV-04578-14)

Uppdraget att "utreda vilken påverkan på trenden i björnobsen tidpunkten har då björnar fålls under jakten, hur stor denna effekt är och i vilken mån den påverkar nuvarande populationsberäkningar. Frågan undersöks lämpligen i nära koppling till treårsprojektet "Vidareutvecklingen av Björnobs för förvaltningen av den svenska björnstammen", som Björnprojektet för närvarande bedriver. En redovisning av arbetets framskridande bör ske senast den 31 mars 2015."

Björnobsen introducerades 1998 och har använts i förvaltningen av den svenska björnstammen för trender och som index på täthet. Vid jämförelser med resultaten för DNA-spillningsinventeringar av björn visar björnobsen på en stark korrelation mellan björnobservationer per timme och antalet björnar funna i analyserna av spillningsinventeringen.

Björnobsen uppvisar dels skillnader mellan år som inte kan förklaras med förändringar i björntäthet och dels så har metoden förändrats över tiden då det numera fålls ett stort antal björnar före obsperiodens start (älgjaktstarten). Det är extra intressant för förvaltningen att förstå de delar av björnobsen som inte beror på förändringar i täthet då björnobsindexet de senaste åren visat på en nedåtgående trend för björnstammen i Sverige.

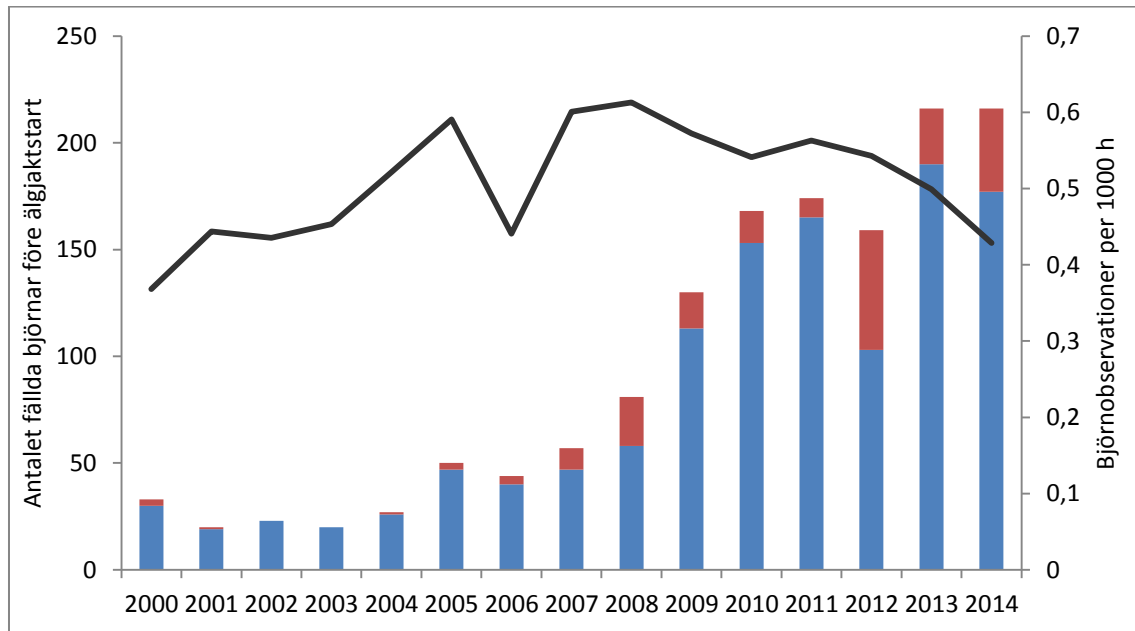
Status

Vi har delat in detta projekt i två delar:

1. Förklara skillnader mellan år i observerbarheten av björnar under älgjakten (perioden när björnobsen sker). Vi har påbörjat insamlingen av kovariat till björnobsen som skulle kunna öka förståelsen för hur observerbarheten påverkas. Väderförhållanden (SMHI) och födotillgång kopplat till bärtilgång från Riksskogstaxeringens data. Vi har en doktorand som till delar är involverad i detta projekt och som började förra året. Den preliminära titeln på artikeln är: "*Effects of food abundance on dial activity: implications for an observation based population trend estimator*"
2. Hur påverkar det stora uttaget av björnar före observationsperiodens början björnobsen och särskilt jämförelsen med tidigare år då uttaget var betydligt lägre? En allt större andel av björnarna som fålls under jakt såväl som det totala antalet fällda björnar har ökat kraftigt. Till detta kommer björnar som skjutits vid skydds jakt, i huvudsak på våren. Vi kommer att analysera hur detta kan påverka observationsindexet. Vi ser en tydlig förändring i björnobsen när antalet björnar före jakt börjat att öka 2009 (se figur). Denna förändring kan både bero på att man skjuter fler björnar och populationen därmed minskar men också av att allt fler björnar fålls före obsperiodens början vilket inte var fallet tidigare. Troligen är det en kombination av dessa delar. Vi har gjort preliminära beräkningar på möjliga effekter av att allt fler björnar fålls före obsperiodens början men dessa behöver kompletteras med länsvisa beräkningar och modellering.

Skandinaviska Björnprojektet

Antalet fällda björnar i Sverige under ordinarie jakt (blå) samt skydds jakt (röd) före älgjaktstarten i september varje år. Svart linje är antalet björnobservationer per 1000 observationstimmar.